

ХАРАКТЕРИСТИКА ЛІСОВИХ ПІДСТИЛОК ДУБОВИХ НАСАДЖЕНЬ ЛІСОСТЕПОВОЇ ЧАСТИНИ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Зеріна Л.А., 205з-23м-01

Науковий керівник – д-р с.-г. наук, с.н.с. **С.П. Распопіна**
Державний біотехнологічний університет

Роль лісу в сучасних умовах не обмежується лише сировинною функцією. Натепер особлива увага приділяється екологічним, захисним, біосферним функціям лісів, збереженню їхнього біорізноманіття. Окрім цього, лісам, поряд із планктоном морів та океанів, належить домінуюча роль у поглинанні з атмосфери оксидів Карбону, тобто в урегулюванні глобальної проблеми зміни клімату Землі.

В Україні наразі спостерігається масове всихання головних лісоутворювачів – ялини, ясена, дуба, граба, берези тощо. Загальна площа всихання лісів (станом на 01.01.2019 р.) становила більше 413 тис. га, у тому числі насаджень сосни звичайної – 222 тис. га, ялини європейської – 27 тис. га, дуба звичайного – 100 тис. га та інших насаджень – 64 тис. гектари. Узагальнюючи численні дослідження з цієї проблеми, визначено, що здебільшого ініціювання всихання відбувається через кліматичні аномалії.

Одним із основних компонентів лісової екосистеми є лісові підстилки, які значною мірою впливають на стійкість лісів до несприятливих факторів середовища та їхню продуктивність. Лісові підстилки виконують важливу роль у гумусоутворенні, нормальному функціонуванні ґрунтової мікрофлори, мікро- та мезо- фауни, мінеральному живленні деревних рослин, вони також запобігають висушуванню та ерозії ґрунту тощо. Однією з основних характеристик лісової підстилки є її запаси. Дослідженнями, проведеними у свіжих середньовікових ясенево-липових дібровах Харківщини (повнота насаджень 0,6-0,7), визначено, що середні запаси підстилок становлять $11,5 \pm 0,9$ т/га, а їхня середня потужність – $1,8 \pm 0,1$ см. На формування запасів впливає рельєф, а також парцелярна неоднорідність в межах дендрогенного поля едифікатора (підствобурові, підкранові мікрозони). Запаси лісових підстилок закономірно зменшуються у міру пересування від стовбура до крони едифікатора (дуба звичайного) на 30 %, а у разі пересічного рельєфу – від верхньої до нижньої частини схилу до 30-35 %. Таким чином, під час дослідження лісових підстилок, необхідно використовувати методичні підходи, які враховують внутрішню парцелярну неоднорідність в лісових біогеоценозах, що зумовлює значну варіабельність (коефіцієнт варіації близько 30 %) значень показників.